

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Zákon o financovaní škôl a školských zariadení

<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2025/321>

Materiál v pripomienkovom konaní do 11.07.2025

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál predkladá do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2025

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Cieľmi návrhu zákona sú najmä komplexná právna úprava financovania škôl a školských zariadení zo štátneho rozpočtu a z výnosu dane z príjmov územnej samosprávy v jednom právnom predpise a zlepšenie prehľadnosti a zrozumiteľnosti zákona. Návrh zákona zároveň upravuje aj hospodárenie a podnikanie škôl a školských zariadení

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť dňa 01.01.2026, okrem vymedzených bodov, ktoré nadobudnú účinnosť neskôr.

Postoj RÚZ k materiálu

Cieľmi návrhu zákona sú najmä komplexná právna úprava financovania škôl a školských zariadení zo štátneho rozpočtu a z výnosu dane z príjmov územnej samosprávy. RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedené zásadné pripomienky

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k §6 odsek 2, vloženie nového písmena j)

Navrhujeme v uvedenom ustanovení doplniť písmeno j) v nasledovnom znení:

„j) podľa počtu členov Kontrolnej rady zriadenej podľa § 24 zákona o školskej správe a o zmene niektorých zákonov s vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa v študijnom odbore právo alebo v študijnom odbore ekonómia a manažment.“

Odôvodnenie:

Navrhované znenie súvisí s pripomienkou o úpravu § 24 a jeho doplnenie o nový odsek 10. Pokiaľ štát ukladá podmienky na vznik nového kontrolného orgánu a navyše ešte ukladá aj nárok na kvalifikačné požiadavky je legitímne, aby sa financovanie tohto orgánu premietlo aj do financovania – napr. do mzdového normatívu.

2. Zásadná pripomienka k §7 vloženie nového odseku 9

V §7 navrhujeme vložiť nový odsek 9 v nasledovnom znení:

„(9) Zriaďovateľ strednej odbornej školy s označením centrum excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy určí škole normatívny príspevok vo výške normatívneho príspevku zverejnenej ministerstvom školstva.“

Odôvodnenie:

Navrhovaná legislatívna úprava sa zameriava na zabezpečenie primeraného a stabilného financovania stredných odborných škôl, ktoré sú označené ako Centrá excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy (CEOVP). Tieto školy majú špecifické postavenie v systéme odborného vzdelávania a prípravy, keďže plnia úlohu nositeľov kvality, inovácií a odborného rastu v rámci stredoškolského vzdelávania. CEOVP predstavujú významný nástroj na podporu rozvoja odborných kompetencií a pripravenosti absolventov na požiadavky trhu práce a inovatívne technológie.

Súčasná právna úprava v zákone o financovaní škôl umožňuje pri určovaní normatívneho finančného príspevku stredným odborným školám použiť minimálny percentuálny podiel zverejnený Ministerstvom školstva, čo môže viesť k potenciálnemu kráteniu finančných zdrojov pre školy s rozšírenými a náročnejšími programami odborného vzdelávania, akými CEOVP bezpochyby sú.

Navrhovaná zmena preto explicitne stanovuje, že zriaďovateľ strednej odbornej školy s označením CEOVP musí škole určiť normatívny príspevok minimálne vo výške normatívneho príspevku zverejneného Ministerstvom školstva. Týmto spôsobom sa garantuje, že tieto školy budú môcť naplno realizovať svoje poslanie v oblasti poskytovania kvalitného odborného vzdelávania a prípravy.

Cieľom je zabezpečiť transparentné, spravodlivé a predvídateľné financovanie pre školy s označením CEOVP, ktoré predstavujú dôležitý pilier rozvoja odborných zručností a excelentnosti v slovenskom školstve. Táto úprava zároveň podporí dlhodobú udržateľnosť a rozvoj týchto škôl, čím prispieje k zvýšeniu konkurencieschopnosti našich absolventov na trhu práce.

3. Zásadná pripomienka k §8 odsek 7

Ustanovenie navrhujeme formulovať nasledovne:

„(7) Zriaďovateľ cirkevnej školy alebo súkromnej školy je povinný použiť pridelené normatívne finančné prostriedky na úhradu osobných nákladov a prevádzkových nákladov okrem nájomného podľa zmluvy o kúpe prenajatej veci a reklamy. Pridelené normatívne finančné prostriedky na prevádzkové náklady podľa prvej vety zohľadňujú výdavky na cestovné náhrady, energie, vodu a komunikácie, materiál, dopravné, rutinnú a štandardnú údržbu, nájomné za nájom, služby a bežné transfery.) Výška normatívnych finančných prostriedkov použitých zriaďovateľom na cirkevnú školu alebo súkromnú školu, ktoré nie sú verejnými poskytovateľmi výchovy a vzdelávania⁸⁾, na kalendárny rok na nájomné za nájom nesmie presiahnuť 20 % z celkových normatívnych finančných prostriedkov použitých na prevádzkové náklady.“

Odôvodnenie:

Pri objeme poskytovaných normatívnych prostriedkov určených na prevádzkové náklady je obmedzenie 15 % na náklady na nájomné veľmi nízke, z aplikačnej praxe vyplýva, že reálnejšie by bolo určiť toto obmedzenie aspoň na 20%.

4. Zásadná pripomienka k § 13 odsek 7

Navrhujeme vypustiť § 13 ods. 7.

Odôvodnenie:

Na otázku financovania škôl neexistuje v podnikateľskom prostredí jednotný názor. Objektívne existujú relevantné odlišnosti medzi verejnými a súkromnými školami. Neštátne školy často čelia výrazne vyšším prevádzkovým nákladom – napríklad na prenájom priestorov – a na rozdiel od verejných škôl v zásade nemajú tak široký prístup ku štrukturálnym fondom a iným verejným zdrojom financovania. Okrem normatívneho príspevku sú najmä verejné školy navyše financované prostredníctvom dohodovacích konaní, ako aj z rozpočtov obcí a miest. Návrh zároveň vytvára nerovné postavenie daňových poplatníkov podľa toho, akú školu ich deti navštevujú.

Znížením normatívneho príspevku predkladateľ naopak sleduje vyrovnanie podmienok financovania škôl rôznych druhov zriaďovateľov, a to najmä z hľadiska kritéria poskytovania výchovy a vzdelávania vo verejnom záujme. Školy, ktoré poskytujú výchovu a vzdelávanie za rovnakých podmienok ako školy v zriaďovateľskej pôsobnosti obce, samosprávneho kraja alebo regionálneho úradu, t. j. napr. nevyberajú školné a prednostne prijímajú deti alebo žiakov v rámci verejných školských obvodov, budú financované za rovnakých podmienok, bez ohľadu na ich zriaďovateľa.

Na základe vyššie uvedených faktov odporúčame, aby ministerstvo dôkladne analyzovalo vplyvy na podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyvy na kvalitu vzdelávania a ďalšie. Po zosumarizovaní potrebných údajov by mala nasledovať odborná diskusia so všetkými relevantnými aktérmi. Navrhujeme preto nateraz vypustiť ustanovenie, ktorým sa znižuje normatívny príspevok o 20 % pre zriaďovateľov neštátnych škôl.

5. Zásadná pripomienka k §26 odsek 4

Ustanovenie navrhujeme formulovať nasledovne:

Republiková únia zamestnávateľov je členom:

(4) Celkový objem finančných prostriedkov na bežné výdavky vyčlenený na účely podľa § 14 až 25 v kalendárnom roku je najviac 20% z objemu finančných prostriedkov na bežné výdavky rozpočtované v kapitole ministerstva podľa § 3 ods. 1.

Odôvodnenie:

Celkový objem finančných prostriedkov na bežné výdavky podľa §§ 14 – 25 v kalendárnom roku limitovaný objemom 14 % je pri bežnej prevádzke akceptovateľný, ale v prípade, že škola získa prostriedky na riešenie havarijnej situácie (bežné výdavky), je dosť veľký problém dodržať uvedený limitovaný objem. Preto by objem mal byť navýšený pre tento prípad aspoň na 20 %.

6. Zásadná pripomienka k §35 odsek 2, písmeno d)

Ustanovenie navrhujeme formulovať nasledovne:

„d) štátom uznaná cirkev alebo štátom uznaná náboženská spoločnosť alebo iná právnická osoba hospodári ako nezisková organizácia podľa osobitného predpisu, 39) ak odseky 3 až 6 a § 10 až 13 neustanovujú inak.“

39) § 29 až 34b zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov a nezisková organizácia zapísaná v registri vedenom Štatistickým úradom SR v období najneskôr do 31.12.2027.“

Odôvodnenie:

Ak škola hospodári ako nezisková organizácia a doteraz nie je zapísaná do registra neziskových mimovládnych organizácií, avšak Štatistickým úradom SR má vydané identifikačné číslo organizácie ako nezisková organizácia, bolo by vhodné doplniť do odvolávky na toto písmeno vedenej pod č. 39).

7. Zásadná pripomienka k §35 odsek 14

Ustanovenie odseku 14 navrhujeme upraviť tak, aby sa pri neštátnych školách vzťahovalo iba na hospodárenie z verejnými zdrojmi.

Odôvodnenie:

Verejná kontrola používania súkromných zdrojov nemá opodstatnenie.

Zdroj:

<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2025/321>